

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 462/2022-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Rybár, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 123/2021 z 27. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 123/2021 z 27. apríla 2022 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 123/2021 z 27. apríla 2022 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **738,47 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 11. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej

len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 123/2021 z 27. apríla 2022 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a domáha sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 500 eur, ako aj náhrady trov konania pred ústavným súdom. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 462/2022-26 z 24. augusta 2022 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutého rozsudku vyplýva, že sťažovateľka vo veci samej vystupovala v procesnom postavení žalobkyne a žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) 12. apríla 2016 sa voči žalovanej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), domáhala zaplatenia sumy 1 408,13 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Žalobu podala z dôvodu, že aj napriek vadám uzatvorenej úverovej zmluvy, ktoré spôsobovali bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru, žalovaná od sťažovateľky prijala plnenie nad rámec poskytnutej istiny, na ktoré podľa sťažovateľky nemala právny nárok.

3. O podanej žalobe ako prvoinštančný súd rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 23/2016-74 z 24. januára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým žalobe vyhovel a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 1 408,13 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 9. apríla 2016 do zaplatenia. Zároveň sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie žalovaná, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 Co 159/2018-128 z 9. decembra 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým zmenil rozsudok okresného súdu a žalobu sťažovateľky zamietol. Sťažovateľka následne podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie [ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že ho zamietol.

4. Krajský súd vo svojom rozsudku zamietol žalobu sťažovateľky na tom základe, že dospel k záveru o premlčaní jej nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Najprv posudzoval prípad, ak by nemali predmetné úverové zmluvy spotrebiteľský charakter (teda ak ide o tzv. absolútny obchod, pozn.). V tejto súvislosti uzavrel, že nárok by sa premlčal podľa § 387 a nasl. Obchodného zákonníka. Poukázal na to, že podľa § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka začala premlčacia doba plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde. Uviedol, že úverová zmluva z 23. apríla 2010 bola v celom rozsahu uhradená 10. októbra 2011 a úverová zmluva z 29. júla 2010 bola uhradená 9. októbra 2011, a teda 4-ročná premlčacia doba (podľa § 397 Obchodného zákonníka, pozn.) začala v prvom prípade plynúť 11. októbra 2011 a uplynula 10. októbra 2015 a v druhom prípade začala plynúť 10. októbra 2011 a uplynula 9. októbra 2015. Keďže sťažovateľka podala žalobu až 12. apríla 2016, teda po márnom uplynutí premlčacej doby, bol nárok ako celok na vydanie bezdôvodného obohatenia vyplývajúci z týchto zmlúv už premlčaný. Pre prípad, ak by sa vychádzalo z toho, že predmetné úverové zmluvy majú spotrebiteľský charakter, krajský súd uzavrel, že premlčanie by sa riadilo Občianskym zákonníkom. Uviedol, že sa nestotožňuje so záverom prvoinštančného súdu, že v predmetnej veci ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie žalovanej na úkor sťažovateľky. Vychádzal z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v Trestnom zákone. Odôvodnil to tým, že samotnú skutočnosť, že úverové zmluvy neobsahujú náležitosti

požadované spotrebiteľským právom, nie je možné bez ďalšieho vyhodnotiť tak, že žalovaná mala pri uzatváraní týchto zmlúv úmysel sa bezdôvodne obohatiť. Dodal, že okresný súd tiež nevysvetlil, aký je vzťah medzi bezdôvodným obohatením, resp. jeho výškou, a tým, že tieto zmluvy neobsahovali údaj o konečnej splatnosti úveru, ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov. Uviedol, že bezpoplatkovosť a bezúročnosť týchto úverov je zákonným dôsledkom absencie zákonných náležitostí v predmetných zmluvách a úroky, resp. poplatky dojednané v nich nie sú dôsledkom „úmyslu“ žalovanej bezdôvodne sa obohatiť, ale sú výsledkom zmluvnej vôle zmluvných strán. Z odôvodnenia vyplýva, že úmyselné konanie žalovanej bola povinná preukázať sťažovateľka. Pre prípad spotrebiteľského charakteru uvedených zmlúv uviedol, že k premlčaniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia dochádza podľa § 107 Občianskeho zákonníka a 3-ročná objektívna premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začala sťažovateľke v prípade úverovej zmluvy z 23. apríla 2010 plynúť 11. októbra 2011, a teda uplynula 10. októbra 2014 a v prípade úverovej zmluvy z 29. júla 2010 začala plynúť 11. októbra 2011 a uplynula 10. októbra 2014. Vzhľadom na uvedené tak dospel k záveru, že aj v tomto prípade sťažovateľka podala žalobu (12. apríla 2016, pozn.) oneskorene, teda po márnom uplynutí objektívnej premlčacej doby. Vzhľadom na vyriešenie otázky možného úmyselného bezdôvodného obohatenia žalovanej (jeho nepreukázania, resp. nepreukázania úmyslu, pozn.) dodal, že 10-ročná premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 2 druhej vety Občianskeho zákonníka tak neprichádzala v tomto prípade do úvahy.

5. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku zamietnutie dovolania odôvodnil vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tým, že podľa jeho názoru rozsudok krajského súdu nie je možné považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený či zjavne arbitrárny. K námietke sťažovateľky uvedenej v dovolaní, že krajský súd bližšie nezdôvodnil a nevysvetlil, prečo jej právnu argumentáciu o spotrebiteľskom charaktere a právny názor prvoinštančného súdu nepovažoval za správne, uviedol, že odvolací súd sa zamerl na posúdenie premlčania predmetného nároku a vysporiadal sa s premlčaním, aj pokiaľ by sa predmetná zmluva považovala za spotrebiteľskú, ale aj keby nemala charakter spotrebiteľskej zmluvy. Dovolací súd ďalej uviedol, že odvolací súd síce otázku spotrebiteľskej povahy zmluvy jednoznačne nevyriešil, no vysporiadal sa s premlčaním nároku v oboch prípadoch. Podľa názoru najvyššieho súdu tak nebolo potrebné jednoznačne konštatovať (ne)spotrebiteľskú povahu zmlúv. Poukázal aj na to, že krajský súd sa zaoberal aj posudzovaním možného úmyslu pri bezdôvodnom obohatení, a teda predmetom konania sa zaoberal v celej jeho komplexnosti a vysporiadal sa i s argumentáciou sťažovateľky. Následne zamietnutie dovolania vo vzťahu k druhému uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnil tým, že sťažovateľka v dovolaní poukázala na nesprávne právne posúdenie otázky spotrebiteľského charakteru úverových zmlúv, avšak hlavný dôvod, pre ktorý nebolo jej žalobe vyhovené, nespočíval v riešení tejto otázky, ale v zodpovedaní otázky, kedy uplynula premlčacia doba. Poukázal na to, že premlčacia doba by uplynula v oboch prípadoch (teda v prípade spotrebiteľského charakteru aj v prípade, ak by nešlo o spotrebiteľskú zmluvu, pozn.). Dodal, že v súvislosti s uplynutím lehoty podľa Občianskeho zákonníka krajský súd riešil otázku úmyselného bezdôvodného obohatenia, ale svoje rozhodnutie nezaložil na posúdení otázky spotrebiteľského charakteru predmetných zmlúv. Pretože odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky spotrebiteľského charakteru úverových zmlúv a táto otázka nebola pre meritórne rozhodnutie vecí rozhodujúca, uzavrel, že sťažovateľka v dovolaní nevymedzila právnu otázku,

na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému nesprávne právnemu posúdeniu otázky úmyselného bezdôvodného obohatenia – jej námietke o nemožnosti aplikácie skôr vydaného uznesenia najvyššieho súdu [pod č. k. 1 Cdo 238/2017 z 18. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2018“), pozn.], po citovaní záverov z tohto uznesenia a tiež záverov odvolacieho súdu k tejto otázke uzavrel, že odvolací súd posúdil otázku úmyselného bezdôvodného obohatenia správne. Doplnil, že sa v plnom rozsahu prikláňa k uzneseniu najvyššieho súdu z 18. októbra 2018, aj pokiaľ ide o jeho použitie v predmetnej veci, nevidí dôvod sa od jeho záverov odchyľovať a je ho možné použiť aj v súdnej veci.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku namieta, že najvyšší súd sa v jeho odôvodnení dostatočne nezaoberal ňou predostretými námietkami a argumentmi. Má za to, že napadnutý rozsudok je arbitrárny, svojvoľný a nepreskúmateľný. Uviedla, že namietala nesprávne právne posúdenie dvoch pre vec kľúčových otázok, a to či išlo v jej prípade o spotrebiteľský alebo nespotebiteľský charakter zmluvného vzťahu a tiež otázku aplikácie režimu úmyselného bezdôvodného obohatenia. Argumentovala, že napriek skutočnosti, že v dovolaní poukázala na nemožnosť aplikácie skôr vydaného uznesenia najvyššieho súdu z 18. októbra 2018, dovolací súd sa týmito námietkami bližšie nezaoberal, len citoval jednotlivé state z tohto rozhodnutia a bez bližšieho odôvodnenia uviedol, že sa prikláňa k jeho záverom. Vo vzťahu k prvej otázke (posúdenie charakteru úverového vzťahu, pozn.) namieta nesprávne závery dovolacieho súdu v tom, že jej vyriešenie nie je pre rozhodnutie relevantné. Poukázala na to, že ak by došlo k vyriešeniu tejto otázky a konajúci súd by dospel k záveru o spotrebiteľskom charaktere zmluvného vzťahu, malo by to vplyv aj na otázku premlčania (v prospech sťažovateľky, pozn.). V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) č. k. C-485/19 z 22. apríla 2021 (LH proti Profi Credit Slovakia s. r. o., pozn.) a na závery v ňom uvedené, podľa ktorých by v takom prípade na vec sťažovateľky nemala byť aplikovaná 3-ročná premlčacia lehota, ale automaticky, bez skúmania zavinenia žalovanej mala byť aplikovaná 10-ročná premlčacia lehota, a teda žaloba sťažovateľky nemala byť zamietnutá z dôvodu premlčania. Zároveň poukázala na to, že aj samotný najvyšší súd vo svojom skoršom uznesení č. k. 7 Cdo 268/2021 z 28. februára 2022 [ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2022“ (po zohľadnení záverov už uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora, pozn.)] dospel k takýmto záverom. Podľa sťažovateľky tak v jej veci aplikácii uznesenia najvyššieho súdu z 18. októbra 2018 bráni princíp prednosti uvedeného rozsudku Súdneho dvora (ktorý už bol vydaný v čase vydania napadnutého rozsudku, pozn.). Skonštatovala, že v prejednávanej veci mala byť najprv jednoznačne vyriešená otázka, či ide o spotrebiteľský vzťah alebo nie, a v závislosti od toho sa mala na vec uplatniť relevantná rozhodovacia prax. Poukázala na to, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku nezaoberal tým, že v prípade spotrebiteľských sporov je potrebné premlčanie posudzovať osobitným spôsobom a ani tým, že po vydaní rozsudku krajského súdu došlo k zmene rozhodovacej praxe (v dôsledku už uvedených rozhodnutí Súdneho dvora a tiež samotného najvyššieho súdu, pozn.). Už len táto skutočnosť podľa sťažovateľky zakladá dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti. Vo vzťahu k otázke premlčania namieta, že najvyšší súd sa nezaoberal jej podstatnými námietkami.

Poukázala na to, že uplatnenia režimu úmyselného bezdôvodného obohatenia sa domáhala preto, že žalovaná musela vedieť, že sa takýmito zmluvami bezdôvodne obohacuje na úkor klientov, no napriek tomu ich nezosúladila so zákonom. V tejto súvislosti opakovane poukázala na závery uvedené v skôr vydanom uznesení najvyššieho súdu z 28. februára 2022 o automatickej aplikácii 10-ročnej premlčacej doby. Uzavrela to tvrdením, že najvyšší súd v čase vydania napadnutého rozsudku musel mať vedomosť o existencii uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora, a tak vydaním napadnutého rozsudku hrubým spôsobom porušil princíp právnej istoty. Dodala, že najvyšší súd nijakým spôsobom neodôvodnil ani odklon od svojej judikatúry (uznesenia najvyššieho súdu z 28. februára 2022, pozn.).

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie najvyšší súd zaujal stanovisko podaním č. k. KP 3/2022-349 Cpj 187/2022 doručeným ústavnému súdu 7. októbra 2022, v ktorom stručne zhrnul obsah napadnutého rozsudku a uviedol, ako sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku vysporiadal so sťažovateľkou uplatnenými dovolacími dôvodmi [podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pozn.]. Opakovane uviedol, že dovolací súd v danom prípade nevidel dôvod odchýliť sa od záverov uvedených v jeho rozhodnutí – uznesení najvyššieho súdu z 18. októbra 2018, ktorý sa týkal podobnej skutkovej a právnej problematiky. Na záver uviedol, že dovolací súd v tejto veci konštatoval, že dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci, pokiaľ ide o otázku spotrebiteľského charakteru predmetných zmlúv a úmyselného bezdôvodného obohatenia, nie je dôvodné, preto dovolanie sťažovateľky zamietol.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Ústavný súd upovedomil žalovanú ako zúčastnenú osobu o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky (§ 126 zákona o ústavnom súde) a umožnil jej vyjadriť sa k nej. Zúčastnená osoba v lehote stanovenej ústavným súdom stanovisko nezaslala, čím nevyužila právo vyjadriť sa.

III.3. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka sa na výzvu ústavného súdu zo 17. októbra 2022 k stanovisku najvyššieho súdu vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu 25. októbra 2022, v ktorom vo vzťahu k tvrdeniu najvyššieho súdu, že odvolací súd síce otázku spotrebiteľskej povahy predmetnej zmluvy jednoznačne nevyriešil, no vysporiadal sa s premlčaním, aj pokiaľ by sa predmetná zmluva považovala za spotrebiteľskú, aj keby spotrebiteľský charakter nemala, namietla, že práve vyriešenie skutočného charakteru zmluvného vzťahu bolo kľúčové pre rozhodnutie veci. Uvedené odôvodnila s poukazom na rozličnú aplikáciu začiatku, plynutia, ale najmä dĺžky premlčacích lehôt, ktoré by sa aplikovali na jej prípad. V tejto súvislosti dodala, že aj samotný dovolací súd skonštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahovalo jasnú odpoveď na skutočný charakter

úverového vzťahu, no napriek tomu túto vadu odvolacieho rozhodnutia nijak nevyriešil. Poukázala na to, že vyriešenie otázky skutočného charakteru úverového vzťahu je rozhodujúce najmä pre správne posúdenie premlčania uplatneného nároku, pretože podľa rozhodovacej praxe sa na obdobné spotrebiteľské záväzkové vzťahy aplikuje osobitný režim premlčania odlišný od aplikovaného na obchodnoprávne a občianskoprávne záväzky. Uviedla, že na predmetný prípad je potrebné aplikovať režim úmyselného bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia Súdneho dvora (č. C-485/19 z 22. apríla 2021 a č. C-80/21 až C-82/22 z 8. septembra 2022, pozn.), v ktorých sa tento zaoberal premlčaním nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských vzťahov a nastolil v nich súdnu prax, podľa ktorej sa v obdobných prípadoch prezumuje minimálne nepriamy úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie, na základe čoho je potrebné na takéto prípady aplikovať režim úmyselného bezdôvodného obohatenia. Argumentuje, že Súdny dvor poukázal na to, že je v rozpore so zásadou efektivity vnútroštátna úprava, podľa ktorej je na obdobné prípady potrebné striktné aplikovať trojročnú premlčaciu dobu, pretože obdobné úverové vzťahy nezriedka trvajú dlhé časové obdobie, tiež že povinnosť preukázať úmysel veriteľa bezdôvodne sa obohatiť nemá zaťažovať spotrebiteľa, ale práve dodávateľ je povinný preukázať, že v danom prípade nešlo o úmysel získať bezdôvodné obohatenie. S poukazom na prvé z uvedených rozhodnutí Súdneho dvora uviedla, že svedčí v prospech jej tvrdení, podľa ktorých vzhľadom na spotrebiteľský charakter predmetného zmluvného vzťahu je potrebné na prejednávany prípad aplikovať režim úmyselného bezdôvodného obohatenia a premlčaciu dobu desiatich rokov, pretože zo strany dodávateľa nedošlo k preukázaniu nedbanlivosti pri získaní bezdôvodného obohatenia. Vo vzťahu k druhému z uvedených rozhodnutí Súdneho dvora poukázala na to, že v tomto rozhodnutí Súdny dvor šiel svojím výkladom ešte ďalej a uviedol, že aj striktná aplikácia „iba“ desaťročnej premlčacej doby môže byť v rozpore so zásadou efektivity, najmä vtedy, ak obdobné úverové vzťahy trvajú dlhšie, niekedy aj niekoľko desaťročí. V tejto súvislosti opätovne poukázala na rozhodnutie dovolacieho súdu – uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2022, v ktorom došlo k osvojeniu si obdobnej praxe v súlade so závermi Súdneho dvora [uvedenými v jeho rozhodnutí č. C-485/19 z 22. apríla 2021 (LH proti Profi Credit Slovakia s. r. o.), pozn.], a to v čase pred vydaním napadnutého rozsudku. Na záver uviedla, že dovolací súd sa v jej veci dostatočným spôsobom nezaoberal už uvedenými skutočnosťami (skutočným charakterom zmluvného vzťahu, pozn.) a len sa nekriticky priklonil k záverom prijatým odvolacím súdom, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces.

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a zberného spisu najvyššieho súdu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Má za to, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej námietkou týkajúcou sa nesprávneho právneho posúdenia dvoch pre vec kľúčových otázok,

a to či išlo o spotrebiteľský alebo nespotrebitel'ský charakter zmluvného vzťahu a tiež otázku aplikácie režimu úmyselného bezdôvodného obohatenia.

12. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 234/2020).

13. V zmysle konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 84/2020).

14. Úlohou ústavného súdu bolo v danej veci preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľky dodržané a či najvyšší súd napadnutým rozsudkom nezasiahol do už uvedených ústavou a dohovorom garantovaných práv sťažovateľky.

15. Ústavný súd za najzávažnejšiu námietku sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku považoval, že najvyšší súd sa nemal dostatočne argumentačne vysporiadať s ňou uplatnenou námietkou týkajúcou sa aplikácie režimu úmyselného bezdôvodného obohatenia a v tej súvislosti s nemožnosťou aplikácie skoršieho rozhodnutia dovolacieho súdu (uznesenia najvyššieho súdu z 18. októbra 2018, pozn.) v jej veci s poukazom na závery Súdneho dvora vyjadrené v jeho rozhodnutí č. C-485/19 z 22. apríla 2021 (LH proti Profi Credit Slovakia s. r. o., pozn.) vydanom pred rozhodnutím v predmetnej veci. Na účel posúdenia opodstatnenosti uplatnených sťažnostných námietok sťažovateľky sa ústavný súd oboznámil aj s obsahom vyžiadaného zberného spisu najvyššieho súdu.

16. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Zároveň aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamená to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61). Otázku, či súd splnil túto svoju povinnosť, je možné vždy posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu.

17. V zmysle čl. 3 ods. 1 CSP každé jeho ustanovenie je potrebné vykladať v súlade s ústavou, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou ESĽP a Súdneho dvora.

18. Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávných princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (I. ÚS 387/2019).

19. Preskúmaním napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v okolnostiach danej veci ústavný súd nemohol inak, ako dospieť k záveru, že najvyšší súd v dôsledku absencie reflektovania na závery uvedené v rozhodnutí Súdneho dvora č. C-485/19 z 22. apríla 2021 (LH proti Profi Credit Slovakia s. r. o., pozn.) vydaného pred rozhodnutím v predmetnej veci a len strohým odvolaním sa na svoje pôvodné rozhodnutie (uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2018, pozn.), ktoré však už v danom čase nebolo súladné s uvedenou judikatúrou Súdneho dvora, neposkytol sťažovateľke adekvátnu ochranu a porušil tak jej právo na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

20. Ak by najvyšší súd neopomenul vziať do úvahy predmetné rozhodnutie Súdneho dvora, nemohlo by z jeho strany ostať nepovšimnutým ani posúdenie otázky, či v danom prípade išlo o spotrebiteľský vzťah medzi sťažovateľkou a žalovanou, a od toho by následne musel závisieť aj záver týkajúci sa ne/riešenia otázky úmyselného bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k uplatneniu 10-ročnej premlčacej doby. Zároveň ústavný súd dáva do pozornosti, že najvyšší súd v tejto súvislosti opomenul vysporiadať sa aj so svojou vlastnou novšou judikatúrou (uznesením najvyššieho súdu z 28. februára 2022, pozn.), ktorá tieto závery (uvedené v rozhodnutí Súdneho dvora č. C-485/19 z 22. apríla 2021, pozn.) už uplatnila. Uvedené ústavný súd podotkol, berúc do úvahy, že nie je jeho úlohou zjednocovať judikatúru najvyššieho súdu. Už len uvedená skutočnosť, teda primárne absencia uplatnenia pre vec relevantnej judikatúry Súdneho dvora (v zmysle princípu prednosti, pozn.) na prípad sťažovateľky, je dostatočným dôvodom na to, aby zo strany ústavného súdu bol napadnutý rozsudok zrušený. Len na záver je vhodné podotknúť, že predmetné rozhodnutie Súdneho dvora je pre súdy precedentne záväzné, a to odvtedy, ako je uverejnené vo Vestníku Európskej únie v tom-ktorom jazyku členského štátu.

21. Posúdenie veci sa zo strany najvyššieho súdu nepremietlo do jasného a zrozumiteľného zodpovedania všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok. S poukazom na všetko uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, preto ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 1 výroku nálezu.

22. Ústavný súd vzhľadom na konštatovanie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Po vrátení veci je najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť s tým, že podľa

§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze.

23. V súvislosti so žiadosťou sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd v prvom rade poukazuje na čl. 127 ods. 3 ústavy, podľa ktorého ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Ústavný súd však v danom prípade finančné zadost'učinenie sťažovateľke nepriznal, pričom vychádzal z toho, že okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky sa v konaní náprava dosiahne najmä zrušením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 738,47 eur (bod 3 výroku nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a podanie repliky k vyjadreniu najvyššieho súdu). Celkovo sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 615,39 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 123,08 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 3. novembra 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu